

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/677/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6613200758
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6613200758.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa KRUK International s.r.o., so sídlom Praha 13, Šafárikova 1238/1, Česká republika, IČO: 24 785 199, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou KUBINEC & PARTNERS s.r.o., so sídlom Banská Bystrica, Nám. SNP 17, IČO: 36 851 574, proti odporcovi H. H., narodenému XX. XX. XXXX, trvale bytom T. XXX, právne zastúpeného Mgr. Jozefom Mochnackým, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Lučenec, T. G. Masaryka 14/A, o zaplatenie 8.752,53 € s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 4C/56/2013 - 71 zo dňa 21. 06. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok vo výroku, ktorým okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi príslušenstvo, a to úrok z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 199,06 € od 24. 08. 2008 do zaplatenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 199,06 € od 24. 09. 2008 do zaplatenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 199,06 € od 24. 10. 2008 do zaplatenia, vo výške 6,5 % ročne zo sumy 199,06 € od 24. 11. 2008 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 199,06 € od 24. 12. 2008 do zaplatenia, vo výške 10 % ročne zo sumy 199,06 € od 24. 01. 2009 do zaplatenia, vo výške 10 % ročne zo sumy 199,06 € od 24. 02. 2009 do zaplatenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 6.391,91 € od 13. 03. 2009 do zaplatenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 612,15 € od 13. 03. 2009 do zaplatenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 10,41 € od 13. 03. 2009 do zaplatenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 255,68 € od 13. 03. 2009 do zaplatenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 38,17 € od 13. 03. 2009 do zaplatenia, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania, z r u š u j e a v tomto rozsahu vec vracia na ďalšie konanie.

Vo zvyšku zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 8.752,53 € s príslušenstvom z titulu úverovej zmluvy, ktorú uzavrel odporca s postupcom, teda právnym predchodcom navrhovateľa, dňa 23.07.2008, a na základe ktorej boli odporcovi poskytnuté finančné prostriedky na kúpu motorového vozidla - osobného automobilu Škoda Octavia 00-04 1.6 Ambiente, rok výroby 2001 v celkovej výške 6.937,53 €. Navrhovateľom uplatnená suma pozostávala z neuhradených splátok po uplynutí doby splatnosti počítaných odo dňa odstúpenia veriteľa od zmluvy vo výške 1.393,42 €, zo zvyšnej časti istiny úveru vo výške 6.391,91 €, nesplatennej výšky poplatku za spracovanie úveru v sume 612,15 €, úroku za obdobie od 24. 02.2009 do 12.03.2009 vo výške 50,79 €, poplatku vo výške 4 % z predčasne splatnej čiastky úveru v celkovej sume 255,68 €, neuhradeného poistného za havarijné poistenie vo výške 10,41 €, ako aj zmluvnej pokuty vo výške 38,17 €. Popri istine si navrhovateľ uplatnil aj úroky z omeškania.

Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri posudzovaní dôvodnosti návrhu sa riadil režimom obchodného práva, a preto v prípade premlčania uplatneného nároku použil príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce štvorročnú premlčaciu dobu. Z predložených listinných dôkazov mu vyplynulo, že právny predchodca navrhovateľa odstúpil od úverovej zmluvy dňa 12. 03. 2009, preto tento

deň považoval za začiatok plynutia premlčacej lehoty, ktorá v súlade s § 397 Obchodného zákonníka uplynula dňa 12.03.2013. Keďže návrh vo veci samej bol na okresný súd doručený dňa 21.01.2013, považoval súd žalobu za podanú včas a na námietku premlčania vznesenú odporcom neprihliadal.

K samotnému nároku navrhovateľa okresný súd uviedol, že navrhovateľ v konaní dostatočným spôsobom preukázal, že odporca dlžnú sumu v celkovej výške 8.752,53 € v lehote splatnosti neuhradil, preto považoval návrh za dôvodný a v plnom rozsahu mu vyhovel. Následne rozhodol aj o nároku navrhovateľa na zaplatenie úrokov z omeškania v zmysle ust. § 3 nariadenia Vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti pohľadávky. Konkrétne ustálil výšku úrokov pre obdobie od 25. 04. 2007 do 28. 10. 2008, kedy platil úrok z omeškania vo výške 8,50 % ročne. Keďže v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka môže veriteľ požadovať od dlžníka (spotrebiteľa) len úroky z omeškania vo výške určenej zákonom č. 87/1995 Z. z., a to nariadením Vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, súd uplatnené úroky z omeškania znížil a navrhovateľovi ich priznal tak, ako je uvedené vo výroku napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ ide o ďalšie úroky z omeškania v období od 24.01.2009 tieto považoval za uplatnené v súlade s vyššie uvedeným nariadením, preto návrhu vyhovel a na ich zaplatenie žalovaného vo výroku rozsudku zaviazal.

O náhrade trov konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v konaní s tým, že navrhovateľovi priznal náhradu trov konania titulom zaplateného súdneho poplatku vo výške 525 € spolu s trovami právneho zastúpenia, ktorých výška bude v zmysle § 151 ods. 3 O. s. p. určená samostatným uznesením.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá, O. s. p.) odvolanie odporca. Odvolanie podal len čo do výroku, ktorým okresným rozhodol o príslušenstve uplatneného nároku, ako aj do výroku o náhrade trov konania. Namietal najmä plynutie premlčacej lehoty vo vzťahu k úrokom z omeškania, nakoľko súd sa nevysporiadal s uplynutím štvorročnej premlčacej lehoty v časti úrokov z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 199,06 € od 24. 08. 2008 do 20. januára 2009, vo výške 8,5 % ročne zo sumy 199,06 € od 24. 09. 2008 do 20. januára 2009, vo výške 8,5% ročne zo sumy 199,06 € od 24. 10. 2008 do 20. 01. 2009, vo výške 6,5 % ročne zo sumy 199,06 € od 24. 11. 2008 do 20. 01. 2009, vo výške 5% ročne zo sumy 199,06 € od 24. 12. 2008 do 20. januára 2009. Zdôraznil, že prvým dňom omeškania je podľa navrhovateľa deň nasledujúci po dni účinnosti odstúpenia veriteľa od zmluvy, t. j. deň 13. 03. 2009, pričom v samotnom návrhu na začatie konania požaduje navrhovateľ úroky z omeškania tak, ako sú špecifikované vo výrokovej časti rozsudku. Doba začatia plynutia zákonných úrokov z omeškania však podľa neho nekorešponduje s dňom 13. 03. 2009. Nakoľko výrok rozsudku prvostupňového súdu ohľadom úrokov z omeškania nezodpovedá skutkovému stavu, rovnako ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu v časti úrokov z omeškania zamietla a rozhodol aj o trovách konania v konaní na prvom stupni, ako aj v odvolacom konaní pomerom úspechu a neúspechu v konaní.

Navrhovateľ k odvolaniu odporcu v písomnom vyjadrení uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom okresného súdu, ako aj skutočnosťami uvedenými v odôvodnení tohto rozsudku a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku o úrokoch z omeškania (príslušenstve pohľadávky) a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania (druhý výrok v poradí) zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. a v tomto rozsahu vec vracia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O. s. p.

Vo zvyšku, teda vo výroku, ktorým okresným súd uložil povinnosť odporcovi zaplatiť navrhovateľovi sumu 8.752,53 €, zostáva rozsudok okresného súdu podľa § 206 ods. 2, 3 O. s. p. nedotknutý, nakoľko uvedený výrok nebol napadnutý odvolaním.

Odvolací súd poznamenáva, že ak okresný súd pri posudzovaní dôvodnosti nároku sa riadil režimom obchodného práva a pre prípad premlčania uplatneného nároku použil príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce štvorročnú premlčaciu dobu, ide o správny právny záver. Odvolací súd však konštatuje, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu týkajúce sa vznesenej námietky premlčania sa vzťahuje výslovne len k uplatnenému nároku týkajúceho sa istiny vo výške 8.752,53 €, ktorý nárok bol navrhovateľovi priznaný. Prvostupňový súd sa však žiadnym spôsobom nevysporiadal

s vznesenou námietkou premlčania i v prípade príslušenstva tohto nároku, teda v prípade úrokov z omeškania.

Účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je, aby oprávnený subjekt (veriteľ) pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v stanovenej premlčacej dobe - teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynúiteľnosť uplatneného práva. Tento inštitút poskytuje východisko, ako predísť, resp. riešiť situácie, kedy až po dlhej dobe dochádza k uplatneniu majetkového práva zo strany veriteľa a tak sa vnáša do záväzkových právnych vzťahov účastníkov právna neistota, resp. hrozba, že dlžník môže byť vystavený bez zreteľa na čas (bez obmedzenia doby) úspešnej žalobe zo strany veriteľa. V inštitúte premlčania sa premieňa pravidlo *vigilantibus iura scripta sunt* (že zákony sú písané pre bdelych, teda pre tých, ktorí o svoje práva dbajú; alebo inak povedané, že právo patrí bdelym). Námietka premlčania predstavuje spravidla efektívny postup - obranu dlžníka proti hrozbe, že až po neúmerne dlhej dobe si veriteľ uplatní svoje právo; na druhej strane možnosť tejto námietky donucuje (vedie) veriteľa k včasnému vykonaniu svojho práva. Ide tu o predvídané právne postupy účastníkov záväzkových právnych vzťahov, ktoré zodpovedajú účelu premlčania.

Úroky z omeškania sa premlčujú vo všeobecnej štvorročnej premlčacej dobe, z čoho vyplýva, že ich možno úspešne uplatniť v uzavretom časovom intervale, ohraničenom štyrmi rokmi odo dňa podania žaloby späťne (ostatné neskoršie sú premlčané v dôsledku uplynutia štvorročnej premlčacej doby k jednotlivým denným úrokom z omeškania) a dňom, keď vznikne možnosť na účinné vznesenie námietky premlčania voči istine. Tento interval je však vždy maximálne 4 roky bez jedného dňa a každým uplynutým dňom sa o deň znižuje.

Podľa ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka je úrok z omeškania príslušenstvom pohľadávky. Avšak zaradenie úrokov z omeškania medzi príslušenstvom pohľadávky, nemá žiadny význam z pohľadu premlčania istiny a úrokov z omeškania, pretože ide o vzťah závislý, okrem iného od samotnej vôle veriteľa trvalo a spoločne užívať tieto dve samostatné pohľadávky.

Odvolací súd poznamenáva, že na vzťah medzi účastníkmi konania je potrebné aplikovať obchodnoprávny predpis, a súčasne poukazuje aj na skutočnosť, že úroky z omeškania sa premlčujú samostatne vždy vo vzťahu ku každej jednotlivej dennej splátke úroku z omeškania v štvorročnej premlčacej dobe, nezávisle od istiny. Uplatňuje sa v danom prípade totožná koncepcia ako v občianskom práve aj na úroky z omeškania v obchodnoprávných vzťahoch. Prvým argumentom na uplatnenie totožnej koncepcie ako v občianskom práve je samotný vzťah Obchodného zákonníka k Občianskemu zákonníku, resp. k predpisom Občianskeho práva. Ak platná právna úprava mlčí, treba v zmysle ust. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka postupovať predovšetkým podľa predpisov Občianskeho práva. S prihliadnutím na tieto vzťahy by malo byť zreteľné uplatnenie občianskoprávneho systému premlčania úrokov z omeškania aj na premlčanie úrokov z omeškania v rámci obchodného práva. Koncepcia premlčania úrokov z omeškania nie je v obchodných záväzkových vzťahoch v zásadnom bode odlišná od koncepcie premlčania úrokov z omeškania v občianskom práve a aj tendencie v rámci jednej z posledných noviel Obchodného zákonníka týkajúce sa úrokov z omeškania výslovne nasvedčujú tomu, že ide o totožný inštitút ako v občianskom práve bez akýchkoľvek odchýlok. Je teda nevyhnutné konštatovať, že na základe vyššie uvedeného považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že i obchodnoprávne úroky z omeškania sa premlčujú samostatne, vždy vo vzťahu ku každej jednotlivej dennej splátke úroku z omeškania v štvorročnej premlčacej dobe, nezávisle od istiny. Polemika môže vzniknúť nad ustálením momentu, ku ktorému začína plynúť premlčacia doba jednotlivých úrokov z omeškania. Vzhľadom na špecifickú úpravu v Obchodnom zákonníku rozhodným okamihom nebude moment vzniku konkrétneho úroku z omeškania, dokonca ani moment uplatniteľnosti na súde. V zmysle ust. § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka sa viaže začiatok plynutia premlčacej doby ku dňu, kedy bola povinnosť porušená. Úrok z omeškania vzniká v dôsledku povinnosti dlžníka splniť záväzok, t. j. z povinnosti nebyť v omeškaní. Ak dlžník svoj záväzok nesplní, resp. záväzok nezanikne v deň jeho splatnosti, dlžník poruší povinnosť nebyť v omeškaní, z ktorej vzniká právo na úrok z omeškania za tento deň. Zároveň k rovnakému dňu porušenia povinnosti začína plynúť premlčacia doba k takto vzniknutému právu u porušenia povinnosti k úroku z omeškania. Porušením svojej povinnosti splniť záväzok, resp. povinnosti nebyť v omeškaní, dlžník vytvára pre seba každý deň novú možnosť porušiť povinnosť splniť záväzok i nasledujúci deň. Jediným rozdielom v systéme premlčania týchto úrokov z omeškania oproti občianskoprávnej úprave bude teda dĺžka premlčacej doby, ktorá je štyri roky.

Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že námietkou premlčania týkajúcou sa úrokov z omeškania sa prvostupňový súd žiadnym spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal, v dôsledku čoho musí odvolací súd konštatovať, že v tomto rozsahu je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne, zákonu celkom zodpovedajúce rozhodnutie a náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa ústavné kritériá vyplývajúce preň z Ústavy SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozhodnutie súdu musí dať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Preto aj posúdenie otázky premlčania úrokov z omeškania musí súd vo svojom odôvodnení obsahovať a uviesť dostatočné a relevantné dôvody, na základe ktorých uvedenú námietku posúdil. Je nevyhnuté, aby súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, vrátane posúdenia námietky premlčania vo vzťahu k úrokom z omeškania, ako aj určenia počiatku omeškania dlžníka, najmä, ak vzneseniu námietky premlčania došlo už v rámci odporu podanému proti platobnému rozkazu vydanému prvostupňovým súdom. Podľa názoru odvolacieho súdu však napadnutý rozsudok okresného súdu uvedené atribúty ust. § 157 ods. 2 nespĺňa a uvedené nedostatky robia napadnutý rozsudok okresného súdu v tomto rozsahu nepreskúmateľným v inštančnom postupe a zároveň predstavujú zásah súdu do práva účastníkov na spravodlivé súdne konanie.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti neostávalo odvolaciemu súdu iné, len rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku o príslušenstve nároku navrhovateľa - úroku z omeškania a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu v uvedenom rozsahu na ďalšie konanie. Súčasne odvolací súd poznamenáva, že ak by rozhodnutie okresného súdu vo výroku o príslušenstve pohľadávky, teda o úrokoch z omeškania, vrátane rozhodnutia o náhrade trov konania zmenil, vychádzajúc zo skutočností, ktorými sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nezaoberal, bez toho, aby účastníkovi konania umožnil sa k novým právnym záverom vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými, odňal by tak účastníkovi možnosť konať pred súdom. Aj na základe zachovania zásady dvojinstančnosti súdneho konania preto odvolací súd bol nútený rozhodnutie okresného súdu o úrokoch z omeškania a náhrade trov konania zrušiť a vrátiť mu vec v tomto rozsahu na ďalšie konanie.

Vo výroku, ktorým bola odporcovi uložená povinnosť okresným súdom zaplatiť navrhovateľovi istinu - sumu 8.752,53 € nebola odvolaním napadnutá, preto v tomto rozsahu zostáva napadnutý rozsudok nedotknutý.

Úlohou okresného súdu po vrátení veci na ďalšie konanie bude predovšetkým posúdiť vznesenú námietku premlčania týkajúcu sa príslušných úrokov z omeškania, posúdiť počiatok omeškania dlžníka a až na základe tohto posúdenia rozhodne aj o tejto časti nároku navrhovateľa.

Odvolací súd na záver poznamenáva, že právny záver okresného súdu spočívajúci v tom, že veriteľ môže v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka požadovať od dlžníka (spotrebiteľa) len úroky z omeškania vo výške určenej zákonom č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, je vecne správny.

Až po posúdení dôvodnosti nároku navrhovateľa ohľadne úrokov z omeškania ako príslušenstva k pohľadávke, okresný súd opätovne posúdi i otázku náhrady trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia, ak ide o rozhodnutie závislé od pomeru úspechu a neúspechu v konaní, s tým, že v časti, v ktorej by okresný súd prípadne znížil, resp. nepriznal časť úrokov z omeškania, je povinný v tomto rozsahu návrh zamietnuť.

Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.